

Jan Dąbrowski

"Starodruki cenne Księgozbioru Biblioteki Głównej Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu", oprac. Adam Skura, Wrocław 1993 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 2/2, 110-111

1994

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Starodruki cenne księgozbioru Biblioteki Głównej Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, opracował Adam Skura, Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu, Wrocław 1993, ss. 168

Biblioteka Papieskiego Fakultetu Teologicznego i Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu doczekała się opracowania starych druków. Posiada ona ponad 120 tysięcy dzieł, w tym prawie 4400 starych druków. Nie ma w nich inkunabułów i nieliczne są druki z początku XVI wieku. Znaczna część to druki z siedemnastego i osiemnastego wieku. Zbiór ten w przeważającej części to teologia, ale są także dzieła z prawa, historii i filologii, głównie teksty literatury klasycznej. Nieznacznie reprezentowana jest medycyna, geografia oraz inne dziedziny, w których napotykać możemy wydania interesujące, np. *Jana ab Indagine Introductiones apotelesmaticae in physiognomiam, complexionem hominum, astrologiam naturalem, naturas planetarum...* wydane w Strassburgu w 1622 roku.

Przedmiotem pracy Adama Skury były druki rzadkie i cenne, ujęte w formie katalogowej. Pierwsze katalogi cennych druków bibliotecznych zaczęły się ukazywać w XIII wieku. W Polsce, bibliotekarz Załuskich, Jan Daniel Janocki, wydał w latach 1747–1753 *Nachricht von denen in der hochgräfl. Zaluskischen Bibliothek sich befindenden raren polnischen Büchern*. Natomiast pierwsza uniwersalna bibliografia druków rzadkich i cennych, autorstwa Jacquesa Charlesa Bruneta (1780–1867), została przygotowana na początku XIX wieku. Wydany katalog Biblioteki PFT i MWSD posiada układ alfabetyczny według haseł autorskich oraz haseł tytułowych dla dzieł anonimowych lub prac zbiorowych.

Bardzo cenną przedmowę, wprowadzającą czytelnika w świat starych druków znajdujących się w księgozbiorach kościelnych na Śląsku, napisał ks. Józef Mandziuk – profesor Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. W rozdziałach poświęconych proveniencji, ośrodkom wydawniczym, językowi śląskich starodruków, oprawom i czytelnictwu, ukazuje znaczenie książki w kulturze dawnych wieków na ziemi śląskiej. Dołączona bibliografia prac ks. J. Mandziuka poświęcona dziejom książki na Śląsku pozwala na pogłębianie studiów w tym kierunku.

Kończąc przedmowę, ks. J. Mandziuk zauważa, że istniejące na Śląsku wspólczesne instytucje kościelne kryją z pewnością jeszcze wiele „kosztowności” w postaci starych druków. Należy wyrazić nadzieję na rychłe ich odkurzenie, uporządkowanie i opracowanie, co pozwoli na ich ocalenie i udostępnienie współczesnemu czytelnikowi i badaczowi.

Jednocześnie trzeba dodać, że informacja o wspomnianej wyżej przedmowie powinna być zamieszczona na karcie tytułowej omawianej publikacji.

Ważną i pożyteczną rzeczą byłoby ponumerowanie wszystkich starodruków, co ukazałoby ilość opracowanych dzieł. Także zamieszczenie indeksu rzeczowego umożliwiłoby czytelnikowi odszukanie np. starych druków z prawa lub z innej dziedziny.

Niewątpliwie trzeba powiedzieć, że wydany katalog jest godny odnotowania na rynku wydawniczym. Jest to cenna pomoc dla studiujących np. teologię, pozwalająca na wstępne korzystanie z katalogu cennych starodruków w zaciszu własnej pracowni.

Jan Dąbrowski

Ks. Janusz Czarny, *Jana Pawła II wizja cywilizacji miłości (Studium filozoficzne)*, Papieski Fakultet Teologiczny we Wrocławiu, Wrocław 1994, ss. 216.

W Kościele posoborowym pojawił się, za sprawą papieża Pawła VI, termin „cywilizacja miłości”. Określa się nim cywilizację opartą na zasadach Ewangelii Jezusa Chrystusa. Owa cywilizacja nie jest rzeczywistością już dokonaną, aktualną, ale jest czymś, co należy budować. Winna ona być antidotum na kryzysującą dziś cywilizację techniczno-ścjentystyczną, nazywaną czasem przez niektórych – ze względu na lansowane w niej zasady – „cywilizacją śmierci”.

Problematykę cywilizacji miłości podjął i rozwinął Jan Paweł II: najpierw jako filozof-kardynał, a potem jako papież. Wizja cywilizacji miłości Jana Pawła II ukryta jest w jego licznych przemówieniach, encyklikach, adhortacjach, listach i innych dokumentach, jakie ogłasza Kościołowi i światu. Od dłuższego już czasu zachodziła potrzeba całościowego ukazania tej wizji, gdyż jest to koncepcja o szczególnym znaczeniu dla dzisiejszej ludzkości.

Próba takiego integralnego zaprezentowania wizji cywilizacji miłości została podjęta w prezentowanej tu książce. Podjął się jej ks. Janusz Czarny, wicerektor Metropolitalnego Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu.

Autor podzielił swoje rozważania na trzy rozdziały. W pierwszym znajdujemy semantyczno-zakresową determinację określenia „cywilizacja miłości”. Owe precyzacji dokonuje na tle analizy terminów pokrewnych, takich jak: „bardziej ludzki świat”, „prawdziwy rozwój”, „humanizm”, „cywilizacja”, „kultura”. Analiza tych terminów w przyporządkowaniu do wyrażenia „cywilizacja miłości” pozwoliła autorowi ujednoznaczyć i bardziej wyprecyzować to ostatnie wyrażenie.

W drugim rozdziale autor prezentuje merytoryczną zawartość wizji cywilizacji miłości. Jest to najobszerniejsza część pracy. Autor podzielił ją na cztery paragrafy, odpowiednio do znanego czwórmianu, mówiącego o: prymacie osoby przed rzeczą, ctyki przed techniką, „bardziej być” przed „więcej mieć” i miłości przed sprawiedliwością. Czwórmian ten jest czymś, co znamionuje cywilizację miłości.

W rozdziale trzecim autor sięga do antropologii kard. Karola Wojtyły, która implikuje wcześniej przedstawioną wizję cywilizacji miłości. Jest to odsonięte filozoficzne zaplecze, korzenie tej wizji. Ukazanie tego zaplecza niezmiernie ubogaca i dopełnia wcześniejsze rozważania autora.

Praca ks. Janusza Czarnego jest godna odnotowania na gruncie polskiej filozofii i teologii. Zbiera bowiem w jedną całość elementy nauczania papieskiego w tym